TRAIAN UBA

CASETA

11

T R A I A N U B A

C A S E T A

C A S E T A

C A S E T A

C A S E T A

C A S E T A

C A S E T A

E D I T U R A T I N E R E T U L U I

Coperta de ALBIN STĂNESCU

În dimineața zilei de 3 octombrie 1944, orele 7,30, de pe aeroportul de campanie din Turda decolase, ca de obicei, un avion „IAR”-35, pentru a executa o misiune de recunoaştere şi a fotografia poziţiile duşmane din raionul comunei Răchişani. Hitleriştii concentraseră acolo două divizii, în scopul de a contraataca la nord-vest de Turda.

Trupele române îşi desfăşurau atacul pe direcţia Apahida-Cluj, în timp ce la marginea oraşului Turda, pe vechiul aeroport, se instalaseră cîteva escadrile româneşti, din subordinea Armatei. Dintr-una din escadrile făcea parte şi locotenentul Jurcă, pilot încercat, care în primele lupte deasupra Bucureştilor, împotriva „Stukas”-urilor fasciste, la 24 august 1944, reuşise să doboare două avioane duşmane.

Ofițerul avea ca mitralior de bord pe adjutantul Tudor.

Jurcă era de statură mijlocie, liniştit de felul său, modest şi, mai ales, conştiincios. De fiecare dată, cînd se întorcea din zbor, raporta laconic comandantului îndeplinirea misiunii:

— Domnule colonel, echipajul avionului de recunoaştere „I.A.R.”-35 şi-a îndeplinit misiunea.

Odată, însă, ceilalți aviatori au crezut că Jurcă şi-a găsit sfîrşitul. „Vînătorii” îl văzuseră cu ochii lor cum a căzut pe o aripă, urmărit de un „Messerschmidt”. La apelul prin radio, „IAR”-ul nu a mai răspuns.

Mare a fost bucuria tuturor cînd, după aterizare, s-au pomenit cu „Moş Costică” (aşa era botezat acest tip de avion vechi, cu viteză mică, răpăind neregulat din eşapament, dar venind totuşi calm la sol). Avea fuzelajul ciuruit de gloanțe, iar pe fundul rezervorului spart, benzină abia de-un deget.

După ce au coborît din carlingă, cei doi piloți au fost purtați pe brațe pînă la popotă. Locotenentul Jurcă se simțea stînjenit de asemenea primire, în schimb, adjutantul Tudor — mitraliorul — a povestit cu lux de amănunte cum a reuşit pilotul să scape cu fața curată. A aterizat pe o mirişte între două lanuri de porumb, a înfundat cu ceva ştiuleți gaura rezervorului din care curgea benzina, şi-n timp ce trei motociclete hitleriste se apropiau de ei, Jurcă le-a fugit de sub nas, decolînd.

Era important ceea ce aduseseră de la inamic. Fotografiaseră, la joasă înălțime, un divizion ele artilerie antiaeriană grea, amplasat într-o pădure, defrişată pe parcele, care dăduse mult de furcă

aviatorilor.

În aceeaşi noapte, divizionul cu pricina şi-a sfîrşit existența. Echipajul avionului românesc fusese decorat cu ordinul „Steaua României".

Bucuria o împărtăşiseră deopotrivă şi motoriştii avionului, sergentul Măceş şi caporalul Bogdan, care deserveau zi şi noapte pe bătrînul „Moş Costică".

Dar iată că în această dimineață de 3 octombrie 1944, „Moş Costică" nu se mai întorsese din misiune. Radiotelegrafistul de serviciu prinsese următoarea radiogramă, la cîtva timp după decolare:

„...Sînt Rîndunica, Rîndunica! Profundorul lovit... mitraliorul rănit... Încerc aterizarea în dispozitivul inamic... Încerc aterizarea..."

Colonelul, comandantul regimentului de aviație, la aflarea acestei radiograme, a mormăit o înjurătură printre dinți la adresa hitleriştilor şi a comunicat la Cartierul Armatei că nu le poate furniza deocamdată nici o fotografie asupra dispozitivului inamic din sectorul Apahida-Cluj.

— Colonele, trebuie cu orice preț să obții fotografiile. Sîntem informați că *acolo* există o rețea de *radar* care ne pune serios bețe-n roate. Dacă n-o distrugem zilele astea, iar se va muta şi iar va fi greu s-o găsim.

— Am înțeles, domnule general, dar în această misiune a fost doborît unul dintre cei mai buni piloți, locotenentul Jurcă.

— Cine? Jurcă? Băiatul acela pe care l-am decorat de curînd?

— Întocmai.

— Trebuie să facem pe dracu-n patru şi să-l găsim, colonele! Cu orice preț! Personal i-am cerut să-mi aducă fotografii dintr-un careu anume, unde bănuiesc instalația *radar.*

Trecuse de amiază. Toate avioanele veniseră acasă, afară de „I.A.R.”-35. În ziua aceea, la popotă mîncarea a rămas neatinsă în farfurii. Căpitanul Lascu, comandantul batalionului de deservire a aeroportului, a venit în bordeiul motoriştilor.

Sergentul Măceş a vrut să dea raportul, dar căpitanul l-a oprit printr-un semn. Era însoțit de un subofițer care ținea în mînă o bandă lungă de hîrtie, de felul celor de telegraf.

— Băieți — răsuflă el uşurat — locotenentul Jurcă a transmis acum cîteva minute...

— Trăieşte? izbucniră motoriştii.

— Da. S-a dezlegat cifrul, spuse el luînd banda de hîrtie din mîna telegrafistului, şi citi rar şi grav, ca şi cînd ar fi transmis chiar aviatorul lor: *„...Transmite Jurcă... Sînt în satul Răchişani... lîngă Someş... rănit...*

în casa lui Pall Francisc... Posed fotografii importante cu noile poziții inamice... Caseta e *la mine... intactă...”*

Sergentul Măceş se apropie de ofițer. Îi năvălise sîngele în obraji.

— Ați zis Răchişani? În casa lui Pall Francisc?

— Da, sergentule!

— Atunci, dom’le căpitan, înseamnă că mai e o speranță. Sîntem la patruzeci de kilometri de Răchişani... Frontul e la treizeci... Zece kilometri prin pădurea lui Pintea, apoi peste deal, în vii, şi gata satul. Nu l-am văzut de patru ani.

— Cunoşti Răchişanii?

— Îi satul meu, dom’le căpitan. Acolo m-am născut, acolo am mers la şcoală... Cunosc fiecare casă, fiece potecă...

— Pe Pall Francisc îl cunoşti?

— Îi tatăl Marikăi!

— Şi cine-i Marika?

— Îi draga mea, dom’le căpitan. N-am putut rămîne acolo, au vrut să mă jupoaie hortiştii. Şi pe ea or bătut-o, că vorbea c-un român, cu mine... Feri-baci Pall, taică-său, îi om sărman, ca şi noi...

— Atunci, sergent, hai la punctul de comandă. Trebuie să-l ajutăm pe Jurcă. E mare nevoie de fotografiile din casetă. În nici un caz nu trebuie să cadă în mîinile hitleriştilor.

— Permiteți-mi să merg şi eu, dom'le căpitan?! sare, dintr-un colț, celălalt motorist, caporalul Bogdan.

Căpitanul Lascu îl priveşte pe sergentul Măceş. Măceş pe caporal. Caporalul e în stare să intre în sufletul sergentului, ca şi cum i-ar transmite gîndurile. „Zi da, te rog, Măceş... E vorba de echipajul avionului nostru... de bravii noştri piloți, adjutantul Tudor şi locotenentul Jurcă... Hai o dată, zi da, da, da!"...

— Să meargă şi caporalul Bogdan, dom'le căpitan, spuse Măceş.

Bogdan respiră adînc, rar, uşurat.

— Bine, încuviințează căpitanul Lascu.

Toți trei pornesc către baraca punctului de comandă.

*

Timp de o oră şi zece minute, avionul lui Jurcă şi celelalte din formație intraseră adînc în dispozitivul inamic. Jurcă fotografiase, de la şase sute de metri, careul ce-i fusese încredințat. Aparatele îi funcționau normal, iar caseta fotografică declanşa automat, prinzînd în clişee noile poziții inamice, cu tancuri şi tunuri. La liziera unei păduri, descoperiseră un aeroport hitlerist nesemnalat pînă acum. Dar ceea ce era mai important, era faptul că pe lîngă cele cîteva

avioane „Messer", observaseră cîteva instalații neobișnuite, ca niște mori de vînt uriașe, cu brațe multiple, larg deschise. La apariția avionului deasupra acestor instalații, tirul antiaerianei hitleriste devenise mai activ ca niciodată. Proiectilele se spărgeau din ce în ce mai aproape de aparat. L-au încadrat de vreo trei ori, dar tot de atîtea ori locotenentul a reușit să coboare sub 300 de metri altitudine, distanță la care proiectilele nu mai pot fi reglate pentru a exploda. Deabia atunci Jurcă și-a dat seama ce se afla sub el. Erau instalațiile *radar* de care îi vorbise generalul. „Căzu" pentru ultima oară peste aeroport, fotografiind amănunțit „morile de vînt". Adjutantul Tudor mitralie cu sete tot ce întîlnise în cale: autocisterne, avioane, instalații.

După ce descrisese un arc mare, avionul se îndreptă prin văile Someșului și ieși în flancul bombardierelor.

Adjutantul Tudor își numără mulțumit benzile mitralierelor. Mai avea cîteva pline.

Deodată, deasupra lor, se iviră dinspre soare cîteva puncte luminoase. Erau avioane de vînătoare hitleriste „Messerschmidt", care se repeziră asupra formației române de bombardament.

Adjutantul se încruntă. Locotenentul zîmbi liniștitor, trăgînd de manșă și apropiindu-se de bombardie-

rele româneşti. Ştia că orice rupere de formaţie în această situaţie ar fi fost o sinucidere.

„Messer”-urile, în şir indian, plecară peste formaţia bombardierelor româneşti, dar acestea le primiră cu o pînză deasă de foc. Trasoarele încrucişîndu-se de o parte şi de alta, ca o urzeală roşie pe covorul albastru al cerului.

Un „Meser” se pulverizã la o sutã de metri în faţa formaţiei, lovit în plin de rafalele unui bombardier. Celelalte, neaşteptîndu-se la o asemenea ripostă, luară înălţime şi degajară într-o parte. Pentru un moment pericolul fusese îndepărtat.

Pe şosea, o coloană blindată hitleristă se îndrepta către linia întîi. Din pîntecul a două bombardiere se desprinseră cîteva bombe, probabil „rezerva de întoarcere”, lovind în plin.

În acelaşi timp, ulii duşmani se întoarseră, căutînd să cadă în spatele formaţiei. Bombardierele făcură un arc larg spre stînga, întîmpinîndu-le cu zeci de rafale trasoare, Tudor trăgea şi el cu sete, acoperind coada formaţiei.

O clipă mai tîrziu, Jurcă simţi o durere ascuţită în umăr, ca şi cînd cineva l-ar fi lovit cu o rangă de fier. Plexiglasul fusese străpuns de o rafală.

Un bombardier se aprinse. Flăcările izbucniră mai întîi în profundor, apoi în faţă, la unul dintre motoare.

Avionul se înclină într-o parte, în timp ce din el țîşniră pe rînd trei paraşutişti. Începură să coboare încet, încet, undeva, pe pămîntul ocupat încă de duşman.

Deodată, la orizont, apăru vînătoarea noastră. Lupta cu "Messer"-urile se angajă undeva în dreapta, şi la mai puțin de cîteva minute duşmanii fură puşi pe fugă.

Lăsîndu-şi capul pe spate, în carlingă, Jurcă avu sentimentul unei bucurii nemărginite. Duşmanul fusese alungat. Dar n-apucă să se bucure prea mult, că de sub ei bateriile antiaeriene nemțeşti deschiseră din nou focul. Durerea de la umăr devenea din ce în ce mai supărătoare. Fu zgîlțîit de explozia unui proiectil ce se spărsese lîngă el. O aripă fu ciuruită de schije şi avionul începu să tremure ca un bolnav cuprins de friguri.

Jurcă se întoarse către adjutant. Vru să strige la el, dar, privindu-l mai atent, amuți. Tudor căzuse peste mitralieră. Maxilarul îi fusese zdrobit de o schijă.

„I.A.R.”-ul începu să piardă din viteză. Motorul, bolnav, tuşea sec. Porni din nou, gîfîind, de-abia menținîndu-se să nu se aplece într-o parte.

Nivelul benzinei scădea văzînd cu ochii. Asta însemna că rezervorul fusese găurit. Avioanele de vînătoare româneşti făcură două, trei cercuri în jurul său, în semn de curaj, dar văzînd că aparatul e

pierdut, înclinară aripile, salutîndu-l, şi porniră înainte, să facă acoperirea bombardierelor.

Jurcă simți a doua explozie. Vru să manevreze palonierul, dar picioarele nu-i mai executau comenzile. Îi veni în minte povestea puiului rănit care rămînea departe de cei dragi ce vîsleau către țări mai calde. Şi el avea să moară singur, cu aripa frîntă.

Parcă se sufoca. Îşi rupse copca de la gît. Pe mînă se prelingea ceva cald. Privi sîngele ce-i picura printre degete... Cu un ultim efort încercă să aterizeze... I se păru că are înainte o cîmpie de un verde crud... Dar, cînd coborî la cîțiva metri, îşi dădu seama că era deasupra unei păduri... Pluti mult, pînă cînd văzu dincolo de pădure un drum de care.

Împinse încă puțin manşa şi simți că roțile au atins pămîntul. Rupse contactul şi se prăvăli în față, peste aparate. O linişte apăsătoare domnea împrejur. Ar fi vrut să doarmă. Oboseala i se urca încet-încet de la picioarele rănite, cuprinzîndu-i tot corpul. Auzi departe un lătrat de cîine şi pricepu că e căutat. Făcu o sforțare, ieşi din chingi şi scoase caseta din lăcaşul ei. „Oh, caseta asta cu cea mai bogată recoltă. Să-mi cadă pleaşcă o instalație *radar* şi să n-o pot preda generalului." Căută să-l mişte pe adjutant, dar acesta murise.

Desfăcu şuruburile şasiului stației de radio şi

scoase aparatul. Îl aruncă în spate, ca pe o raniță. Vru să se ridice peste carlingă, dar picioarele amorțite nu-l ajutară. Atunci se aplecă, puse mîinile pe fuzelaj şi, de acolo, îşi dădu drumul proptindu-se pe aripă, prăvălindu-se la pămînt. Reuşi să se tîrască pe coate pînă la marginea pădurii, unde aşteptă cu pistolul în mînă, să vadă ce avea să urmeze. Lătrăturile încă erau departe.

Desluşi totuşi voci răzlețe. Mai ales una puternică, amplificată de ecoul pădurii:

— Schnell, schnell![1]

Şi răspunsul celui strigat, la fel de răstit, aproape înfricoşat:

— Jawohl, herr hauptmann...[2]

Dar, mult mai aproape, se auzea scîrțiitul roților unui car ce se apropia pe drumul de țară. Jurcă era de un calm neobişnuit, şi parcă nu-l durea nimic. Se simțea uşurat. Dac-ar fi putut să se scoale, să meargă, s-ar fi descurcat destul de uşor, lăsîndu-i pe hitlerişti cu buza umflată. L-ar fi îngropat pe Tudor, adjutantul său.

Tudor primise o scrisoare de la nevastă şi îi răspunsese imediat. Îi citise şi lui ultimul rînd: *„Zbor şi mor de al tău dor...”*

---

[1] Repede, repede! (în limba germană).
[2] Am înțeles, domnule căpitan... (în limba germană).

Carul se opri. Omul sări de pe cocenii verzi, proaspăt tăiați, privind cu ochii mari la avionul avariat. Îşi scoase căciula şi se închină văzînd mortul aplecat peste mitralieră.

Jurcă strigă încet:

— Măi frate, ajută-mă!... Am mare nevoie de ajutor!...

Cel strigat era un om între două vîrste. Purta în picioare cizme ungureşti din cele strînse la carîmb. Se înțepeni locului, privind cu mirare cînd la avion, cînd la pilot. Mut, de parcă-i luase cineva gura, sta prostit acolo în drum, în fața boilor, între aparat şi rănit. Poate că nu ştie româneşte.

— Tudom rumanom? îl întrebă.

Țăranul răspunse la fel de domol cum se mişca:

— Ştiu româneşte... înțelegem încă foarte bine... făcut Katano, asta, armata, la Temeşwar... ighen?

— Atunci, omule, ajută-mă!... Scapă-mă!... Ia-mă-n carul dumitale, înveleşte-mă-n coceni!... Îi auzi? Vin cu cîinii...

Omul parcă atunci se trezi. Se apropie de rănit şi, ridicîndu-l cu greu în brațe, îl sui în car şi-l acoperi cu cîțiva snopi de coceni, mumurînd tot timpul:

— Tulai, Doamne... şe de sînge!... Şezi colo nemişcat... iştenem... iştenem!...

Dînd bice boilor, se depărtă de pădure, lăsînd

drumul şi apucînd pe o mirişte, la adăpostul unui lan de floarea soarelui încă neculeasă, din cauza frontului.

Cînd hitleriştii descoperiră avionul, el era departe.

Cîinii lătrară îndelung, nervoşi, în jurul aparatului. Se năpustiră în şanțul din marginea pădurii, unde zăcuse locotenentul, reveniră la avion, dar, neputincioşi, începură să chelălăie prelung.

*

Cînd țăranul intră în curte cu carul, se înserase. Dejugă boii, aprinse un felinar, apoi coborî în pivniță, şi aşternu o şubă pe un maldăr de paie. Ajutat de fiică-sa, îl duse pe locotenent pînă jos, în beci.

La lumina felinarului, Jurcă reuşi să pună în funcțiune stația de radio. Cînd izbuti să ia legătura cu ai săi, era lac de sudoare. Era slăbit şi cel mai mic efort îl obosea. Avea fața galbenă, pierduse mult sînge, dar vocea-i baritonală era încă limpede, clară.

— Omule, spune-mi în ce sat mă aflu... Cum îți zice?

— În satul Răchişani... în casa lui Pall Francisc... Dar să nu afle hitlerul, că ne omoară...

— N-ai grijă, omule.

Scoțînd un carnet din buzunarul vestonului, începu să apese pe clapa manipulatorului. Cînd termină,

închise aparatul şi, din sîn, de sub haina de piele, scoase o cutie de tablă... Începu să rîdă din senin, strîngînd la piept cutia. Lungindu-se pe şubă, îl apucă un tremur de om bolnav.

Fata îi puse mîna pe frunte. Ardea. Ca focul ardea. Pall Francisc vru să alerge după moaşă. Era singura în sat care putea să-i dea vreun ajutor.

— Nu, tată! Doftoreasa e în stare să ne vîndă. Am să-i răcoresc eu fruntea cu o cîrpă udă stropită cu oțet. Îi dau şi-o sulfamidă.

— Bine, Marika.

— Tu, tată, du-te mintenaş afară şi păzeşte... Dacă are zile... va trăi. Dar îi beteag rău de tot, sărmanul ofițer. Într-o zi, două, românii sînt aici, ne-or scăpa de urgie. Poate-l salvăm şi pe el...

— Şi poate-o veni şi Nicolae al lui Măceş, nu?

— Numai de-ar veni, tăicuță, oftă fata, privind spre răsărit.

*

Noaptea era în toi pe aeroportul din Turda, cînd căpitanul Lascu îi însoți pe cei doi ostaşi motorişti — sergentul Măceş şi caporalul Bogdan — către avionul care avea să-i poarte pe drumul ştiut numai de ei.

Proiectorul de servici nu se aprinsese.

Nici luna încă nu apăruse, aşa că cerul era de smoală. Avionul fusese tras pe pistă, iar motoarele mormăiau înfundat în aşteptarea celor doi ostaşi, iscînd roiuri de scîntei, care se îndepărtau, luate de vînt. Căpitanul Lascu le dădu ultimele instrucțiuni:

— După aterizare, strîngeți paraşutele şi le îngropați. De la marginea satului, porneşte numai sergentul Măceş. Bogdan o să aştepte la fîntîna părăsită din capul viei. La întoarcere, dacă o să vă simtă cineva, treceți Someşul pe la podul de lemn. De acolo veți fi acoperiți de compania vînătorilor de munte. Acolo vă aştept şi eu cu o maşină. Dacă locotenentul Jurcă e grav, luați numai caseta. În cîteva zile îl vom salva şi pe el, o dată cu eliberarea satului. Dar caseta *trebuie* cu orice preț s-o avem pînă în zori! Înțelegeți?

De-abia apucă să termine căpitanul ce avea de spus, că uşa avionului se deschise, iar un ofițer le întinse mîna, ajutîndu-i să intre. Cei doi ostaşi, în costume de paraşutişti, ca nişte scafandri, cu căşti de piele pe cap şi cu sacul paraşută în spinare, dispărură în interiorul avionului. Uşa se închise. Proiectorul, ca un compas uriaş de foc, descrise mai întîi un semicerc în bezna nopții, apoi se fixă de-a lungul pistei. Avionul se urni încet din loc, apoi începu să alerge din ce în ce mai repede, pînă se desprinse de pămînt, înălțîndu-se deasupra pădurii din față. În primele minute de zbor,

Măceş şi Bogdan tăcură. Nici unul dintre ei nu voia să arate cît este de emoționat. Se cunoşteau bine, de-atunci, de la 23 August 1944, cînd fuseseră încadrați în escadrila I-a de recunoaştere şi începuseră luptele cu aviația hitleristă.

De-atunci dormeau împreună, mîncau împreună, erau nedespărțiți zi şi noapte pe aeroport, gresînd frînele, verificînd motoarele, cîrpind planurile ciuruite de gloanțe.

Acum stăteau amîndoi tăcuți pe bancheta laterală a avionului, privind prin ferestruica rotundă noaptea neagră de afară.

Avionul depăşea acum linia frontului. Sub ei fulgerau scurt lumini. Ştiau că sînt tunuri. Avionul luă înălțime şi nu mai văzură nimic. Treceau prin nori ca o corabie pe o mare-n furtună. După cîteva minute, aparatul coborî iar, sub nori, dar jos nu se desluşea nimic din care să-ți dai seama că ar putea fi vreo aşezare omenească.

Astăzi, cînd au fost botezați pentru prima oară ca paraşutişti, li s-a părut cel mai de seamă lucru din viața lor. La început se hotărîseră să treacă frontul pe la infanteriştii din prima linie, dar inamicul se dovedise în ultimele zile foarte vigilent. Nici o incursiune nu reuşise pe deplin. Misiunea ce-o aveau de executat era extrem de importantă şi nu puteau risca.

De aceea se propusese trimiterea celor doi ostaşi pe calea aerului. Întîmplarea făcuse ca cei doi motorişti să fie antrenați, fiecare executînd pînă atunci cîte două exerciții de lansare.

Avionul se zgudui puțin, cînd într-o parte, cînd într-alta, apoi coborî sec cîțiva metri. Cei doi se pomeniră că se desprind de scaun şi se lovesc cu capul de tavan.

După prima clipă de sperietură, începură să rîdă, ca doi copii.

— Un gol de aer! spuse Măceş, vroind să-şi încurajeze prietenul, pentru că, în sinea lui se gîndea că ar fi putut fi explozia unui obuz.

— Precis, adăugă Bogdan, cu vocea încă tremurîndă. Se opriră din rîs şi se apropiară unul de altul. Fiecare îl simțea pe celălalt tremurînd.

— Ți-e frică, Bogdane?

— Puțin. Dar ție?

Măceş ocoli răspunsul:

— Cînd e noapte, parcă ai numai jumătate din încredere. De aia probabil că le e dat oamenilor să doarmă noaptea.

— Asta aşa e, filozofă Bogdan. Noaptea eşti ca orb, şi asta te înspăimîntă.

— În situația de acum, noaptea e un avantaj.

— Numai să reuşim, şopti Bogdan, cu gîndul la

misiunea lor dificilă.

— Trebuie să reuşim! De-abia aştept să simt pământul sub picioare. Nici nu ştii tu ce frumos miroase pământul Răchişanilor toamna:

— A ce?

— A mere coapte... a struguri copți... a fîn proaspăt cosit...

— Numai de nu l-ar fi călcat în picioare hitleriştii...

— Nu pot să calce totul. Li se strică pingelele şi rămîn desculți.

Uşa de la cabina pilotului se deschise.

Acelaşi ofițer care le ajutase să urce în avion apăru în cadrul cabinei. Scoase o tabacheră şi o desfăcu, întinzînd-o ostaşilor.

— Fumați?

— Da, fumăm.

Aprinseră unul de la altul şi fumară liniştiți. Ofițerul fredonă o melodie veche, cunoscută. Ceva melodios, dureros de frumos, ca o apă lină ce curge la vale în şoapta valului.

Măceş, fără să vrea, începu şi el un crîmpei de cîntec:

„De ce m-ați dus de lîngă voi,
De ce m-ați dus de-acasă,
Să fi rămas fecior la plug,
Să fi rămas la coasă..."

Ofițerul îl ascultă cu simpatie. Cînd termină, spuse:

— Parcă special pentru tine l-a scris Goga. Am auzit că de patru ani ai plecat de-acasă, din Răchişani.

— Adevărat, domn' locotenent. Războiul desparte familiile, şi satele, şi sufletele... De patru ani aştept clipa asta şi iată că în curînd va să vie!

Şi iar începu Măceş să îngîne cîntecul, de data asta secondat de ofițer şi de Bogdan.

„De ce m-ați dus de lîngă voi..."

Aici, sus, la o mie cinci sute de metri, se cînta încet, liniştit, ca nu cumva să se deştepte noaptea.

Cînd țigările se sfîrşiră, ofițerul îşi privi ceasul.

— Ei, haidem! Pregătiți-vă.

— Da, e timpul, răspunse Măceş, strîngîndu-şi cureluşa căştii sub bărbie.

Sergentul făcu un pas spre uşă, dar ofițerul îl reținu cîteva clipe, arătîndu-i ceasul. Limba secundarului se apropia de jumătatea minutului. O depăşi, urcînd nervoasă către trei sferturi. Cînd ajunse sus, consumîndu-se încă un minut, ceasul arăta orele unsprezece din noapte.

Becul verde de sub ceasornic se lumină ca un ochi magic.

Navigatorul din cabină deschise uşa şi strigă tare peste zumzetul motoarelor:

— Acum!

Ofițerul îi bătu prieteneşte pe umeri, după care deschise uşa laterală. Curentul de aer năvăli cu putere înăuntru. Măceş făcu doi paşi înainte, înfruntînd presiunea aerului şi, aplecîndu-se în față, se încovoie şi mai mult, sărind în gol. Ceva îl lovi parcă peste față. Era presiunea cu care-l primea abisul. Sta cu mîinile şi picioarele strînse. Cădea, cădea, aerul îi vîjîia pe la urechi. Începu să numere. Cînd trecu de zece, porni să numere mai repede, se părea că numără de-o veşnicie şi că se va lovi de pămînt înainte de a se deschide paraşuta. Îl înspăimînta, dar în acelaşi timp îl bucura viteza aceea amețitoare cu care cădea.

Privi în sus. Undeva, în dreapta, la marginea unui nor, văzu avionul care se depărta. Era mai mult o umbră cenuşie ce intra într-o altă umbră, mult mai închisă, aproape neagră: un nor mare şi dens.

O zgîlțîitură din tălpi şi pînă în creştet îl făcu să creadă că s-a lovit de pămînt. Să se fi deschis prea tîrziu? Dar nu, groaza aceasta se risipi repede, simțindu-şi corpul uşurat şi legănîndu-se ca într-un scrînciob. Paraşuta se deschisese şi el plutea acum în noapte, între pămînt şi cer, deasupra locurilor unde văzuse pentru prima dată lumina zilei. Simțea că

pământul îl aştepta cu prietenie. Doar era pământul lui, pe care-l cutreierase de mic, cu copiii, păzind caprele. Cînd a mai crescut, pe aici se plimba cu Marika. Se întîlneau pe furiş, în păduricea de la marginea satului, sau în lanurile de grîu ori de porumb de la Ferencz. De vara pînă toamna lucrau amîndoi la Ferencz. Asta pînă a plecat el la meserie, la Cluj. Visa să se întoarcă mecanic la moară sau la gater, să se ia cu Marika, să aibă casa plină de copii... Dar războiul i-a spulberat visurile. Şi, totuşi, în aceşti patru ani de bejenie, a sperat tot timpul să se întoarcă. Era sigur că Marika îl aştepta, iar Ferencz o să crape, cu toţi hortiştii lui... Uitase pentru o clipă că e ostaş. Se vedea călător, căzut de undeva din cer, ca un Făt-Frumos care se întoarce la cei dragi, după ani mulţi de înstrăinare.

O clipă, luna ieşi dintr-o pătură de nori, strălucind cu argintul ei pământul. O beteală alburie, ca nişte solzi lucitori, i se aşternu vederii sub picioare. Era Someşul. Desluşi mai în sus de el satul, Răchişanii lui, învăluit parcă în ceaţă. Se întindea ca o seceră de-a lungul şoselei.

Îl copleşi măreţia acestui moment. Se simţea nespus de fericit. Niciodată nu visase să ajungă acasă pe această cale, ca în basm.

Se apropia repede de pământ. Luna mai răzbi o dată

printre nori. Oglindindu-se în apa Someşului, lumină şi dincolo de maluri, pînă hăt, înspre cîmpuri. Îşi mişcă picioarele, lăsîndu-le ceva mai slobode şi se pregăti de aterizare. Căzu pe ceva tare, chiar pe drumul pietruit cu prundiş din rîu. Se prăvăli într-o parte, se răsuci de cîteva ori către voalura paraşutei, pe care începu s-o strîngă în grabă.

Nu după mult timp, auzi zgomotul unor crăci rupte. Bogdan nimerise într-un lăstăriş, nu prea departe. Îl chemă printr-un vaier, imitînd cucuveaua. Bogdan îi răspunse printr-un şuierat ca de piţigoi. Asta însemna că totul e în ordine.

De-abia după ce îşi strînseră paraşutele şi se deshămară de chingi, se întîlniră. Îngropară paraşutele. Le ţiuiau încă urechile, neobişnuiţi cu astfel de salturi, dar faptul că prima etapă a misiunii fusese executată fără nici un incident, îi făcu să fie încrezători şi în ceea ce avea să urmeze.

Se opriră într-un lăstăriş pe marginea rîului. Acum, în faţa lui Măceş se întindea, nesfîrşită, calea nopţii către cei dragi. Oare ce-or face părinţii lui la această oră? Dar Marika? L-o mai fi aşteptînd?

Inima începu să-i bată puternic. Scoase busola din buzunarul pantalonului. În geamul ei văzu parcă chipul fetei iubite, ca într-o oglindă. Îşi aminti o noapte de Anul nou cînd Marika îi povestise cum îl

văzuse pe el în oglindă. Obicei vechi, strămoşesc. În noaptea de Anul nou fetele privesc în apa căldării sau în oglindă şi chipul ce apare înseamnă că le e sortitul. Iată, acum nu e noaptea de Anul nou, ci o noapte de octombrie. Chipul Marikăi dispăru din geamul busolei lăsînd să tremure doar acul magnetic, fosforescent, care-i indica drumul spre nord. Şi începu să meargă spre nord urmat de Bogdan, ameţit ca de un vin vechi, cu gîndurile clocotitoare în carcasa tîmplelor.

Dinspre şosea parcă se bănuie nişte şoapte. Se leapădă de amintiri, de chipul Marikăi şi se opreşte ţintuit locului.

Acolo, înainte, pare că pîlpîie un licurici. Se aude tropot de bocanci în liniştea nopţii.

— Nemţii, Măceş! şopteşte Bogdan.

Se trîntesc amîndoi pe burtă în iarba ce musteşte ca o piftie încă neprinsă. Simt că se afundă încet, încet.

Nu le pasă că hainele le sînt acum ude pînă la piele, că broaştele speriate au sărit de lîngă ei, că simt în gură mîl de mlaştină cu iz de apă stătută, puturoasă la gust. Desluşiră pe şosea o patrulă hitleristă.

Sînt doi. Poartă armele în mîini. Bogdan simte un nod în gîtlej. Vrea să-l dea afară. Se opinteşte. Tuşeşte sec. Măceş îl înghiontește. Cei doi nemţi s-au oprit pe şosea. „Numai de n-ar fi auzit", gîndeşte Măceş.

Stăteau încremeniți acolo, în mlaştină, fără să se uite unul la celălalt, privind deopotrivă cu neclintire siluetele celor doi nemți. Cel din frunte aprinse o lanternă de buzunar. Cuțitul de lumină începu să se plimbe într-o parte a şoselei, către cei doi români. Ochiul de lanternă trecu fugar pe lîngă ei şi se opri în spatele lor, într-un lăstăriş.

Ceva țîşni din lăstăriş. Unul dintre nemți răcni:

— Halt!

Dar zgomotul nu se potoli. Prin crengile lăstărişului o mogîldeață gonea în slalom de-a lungul şoselei.

Măceş văzu silueta aceluiaşi neamț din frunte, întinzînd automatul. O rafală lungă, trasoare, țîşni în noapte pe deasupra lui Măceş şi Bogdan. Apoi linişte. Mogîldeața a încetat să mai facă zgomot.

Măceş văzu pe trăgător cum se repede pe şosea, către ei. Îl urma rîzînd în hohote celălalt. Luna albă ieşise dintr-un strat de nori, lungind cele două siluete ale căror umbre urmau gigantice pasul alergător al patrulei.

Bogdan se pregăti să-i întîmpine cu o grenadă. Dar îi trecu prin minte ca un fulger că grenada n-ar fi explodat din cauza terenului moale, mocirlos.

Patrula înainta acum greu, chiftind cu cizmele prin clisa moale. Trecu la cîțiva metri de locul lor şi se opri în fața unui boschet de mărăcini. Neamțul aprinse din

nou lanterna. Se aplecă şi scoase dintre mărăcini un urecheat cu blana roşcată. Ridicînd iepurele în sus, cei doi nemți începură să vorbească repede, parcă certîndu-se.

Făcură cale întoarsă către şosea. Dar la înapoiere nu mai ținură aceeaşi direcție. Veneau acum drept către cei doi ostaşi români.

Sfîrşit de parcă i-ar fi despicat cineva țeasta în două, Măceş privi o clipă către Bogdan. Acesta îşi scosese baioneta din teacă şi o ținea acum în gură, la cîțiva centimetri deasupra mlaştinii.

O clipă mai tîrziu, patru cizme erau să calce peste ei. Cu un gest disperat, Bogdan se ridică şi lovi năprasnic în pieptul celui care ducea pe umeri iepurele.

În aceeaşi clipă, Măceş apucă puternic cizma celui de al doilea neamț şi trase cu toată puterea. Un urlet ca de fiară izbucni, dar Măceş îl întrerupse încleştîndu-şi mîinile pe grumazul hitleristului prăvălit lîngă el. O rafală ca un lătrat de cățea clănțăni cu gloanțe roşii de foc pe lîngă umărul lui Măceş care reuşise să-şi doboare adversarul şi se afla acum cu genunchii pe pieptul acestuia. Sări într-o parte, după care, săltîndu-se ca un arc, se năpusti din nou peste fascist, înfundîndu-i capul cu cască cu tot în mlaştină. Căzură amîndoi. De-abia atunci îşi desfăcu degetele

din strînsoare, căutînd să se ridice. Dar fascistul îl apucase de centură şi mîna i se înţepenise de ea, încît numai tăiată mai putea fi descleştată. Simți că nu mai are aer, că trebuie să respire. Vru să ceară ajutorul lui Bogdan, dar gura i se umplu de apă sulfuroasă. Într-un suprem efort, îşi desfăcu paftaua curelei. Descins, lăsînd centura în mîna neamțului mort, reuşi să se desprindă de acesta şi să-şi scoată capul deasupra mocirlei şi să înghită cu nesaț aerul curat, rece.

Chipul lui Bogdan, care răsărise lîngă umărul său, i se păru ca niciodată de drag, de cald, de apropiat.

Cei doi nemți zăceau la picioarele lor, la o jumătate de metru sub apă, în timp ce iepurele spintecat de gloanțe plutea ca un înecat de curînd, doar cu urechile afară.

— Dom' sergent, hai să ieşim din mocirlă.

— Bine zici, Bogdane.

Se pierdură în noapte, îndepărtîndu-se.

Curînd trebuiră să părăsească şoseaua, deoarece întîlneau mereu motociclete şi maşini. Încercară să înainteze de-a lungul ei prin şanț, dar şanțul mustea de apă, din cauza ploilor de toamnă.

— Cît mai mergem aşa, dom' sergent?

— Pînă trecem podul peste Someş, Bogdane.

— E departe?

— Acolo unde clipeşte din cînd în cînd lanterna aia.

Probabil că luminează fiecare maşină care trece pe pod. Sînt daţi dracului de vigilenţi hitleriştii.

— Păi atunci noi cum o să trecem? Crezi c-o să ne lase pe pod fiindcă eşti matale de-aici, din Răchişani?

— O să ne lase, măi Bogdane!

— Mai bine o luăm pe cîmp şi găsim rîul mai sus de pod. Trecem prin apă şi gata.

— Ocolim mult, Bogdane. Crezi că e uşor să treci Someşul pe-aici, pe la noi? După ploile astea, vine al naibii de mare. Şi afară de asta, tu crezi că nemţii îl lasă de capul lui, nepăzit?

— Totuşi e mai uşor, dom' sergent.

— O fi, dar planul meu e mai bun. Trecem pe pod. Nu pierdem timp. Nu uita că pînă în zori trebuie să fim cu caseta înapoi, la ai noştri.

Între timp trecură peste amplasamentele părăsite ale unor tunuri antiaeriene. Rămăseseră doar gropile, ca nişte guri uriaşe, căscate în pămînt, în jurul cărora zăceau mormane de tuburi de proiectile.

— S-au cărat de curînd, şopti Măceş.

— Or să se care ei de peste tot...

Trecură apoi nişte şanţuri antitanc pline cu apă şi deodată Măceş simţi că e tras de poalele mantalei.

— Stai!

Vocea lui Bogdan era parcă sugrumată. Măceş vru să-l întrebe ce naiba are, dar citi în privirea lui ceva

neobişnuit. Bogdan îşi aţintiţi ochii înainte, pe arătură. La lumina palidă a lunii ce se strecura prin pînza norilor văzu, sub marginea unei brazde, lucind ceva metalic.

— Ai ochi de vultur, Bogdane! Sînt mine!

Ocoliră terenul, ieşiră iar în şosea — singurul loc neminat pe unde treceau maşinile hitleriştilor spre şi dinspre linia întîia — o luară apoi pe firul unui pîrîu, pînă ajunseră la o vie cățărată pe araci, în capul căreia străjuia un nuc mare, rotat.

— Am ajuns, Bogdane. M-aştepţi aici, sub nuc.

— Păi cum, dom' sergent, te duci singur?

— Aşa s-a hotărît. E mai uşor să trec singur podul.

— Dar mai periculos.

— Periculos e oricum, fie că eşti pe front sau aici, sub nuc, cum stăm noi. Aici stam cu Marika, mă înţelegi? Vezi, să nu te umfli cu tămîioasă nespălată, că p-ormă te arde burta. Eu am pățit-o. În două ceasuri, cel mai tîrziu, sînt înapoi cu pilotul şi cu caseta.

— Dar cum o să te descurci?

— M-am gîndit tot timpul în avion. Mi-am făcut un plan.

— Spune-mi şi mie.

— Mă apropii de pod şi aştept pînă se vede vreo maşină sau coloană nemțească. La semnalele lanter-

nei santinelei, maşina o să încetinească. Sar în camion şi...

— Şi dacă în camion sînt hitlerişti?...

— Atunci îi tratez cu cîteva grenade ofensive şi sar din mers. Mă fac îngeraş şi te duci tu în locul meu la Marika lui Pall Francisc. Să ştii că stă pe a treia uliță de la primărie, pe dreapta. O casă cu pridvor şi cu gutui în poartă. Iei caseta, te-ntorci la ai noştri şi mă ştergi din controalele unității. Lămurit?

— Vorbeşti în dodii, dom' sergent. Nu eşti matale omul să te dai cu una, cu două. Nu mi-ai spus ce faci după ce treci podul, „motorizat"...

— Mai întîi mă duc pe la bătrîni. Mi-e şi în drum. Iau primele informații... şi pe urmă cu Marika, rezolv eu.

— Cu bine, dom' sergent!... Aştept!... Ai grijă!...

Cînd ajunse lîngă pod, tocmai venea o coloană de „Henchel"-uri dinspre linia întîia. Lanterna santinelei semnaliză de cîteva ori. Coloana se opri. Santinela se îndreptă către prima maşină. Controlă documentele şefului coloanei, un unterofizier[1], după care făcu semn cu paleta că e liber.

Măceş calculase din şanț locul unde va opri cea de a şasea maşină, ultima din coloană. În cabină se aflau doi hitlerişti. Sus, nimeni. Probabil că transportaseră

[1] Subofițer

muniție sau alimente şi-acum se întorceau.

Cînd coloana se puse din nou în mişcare, Măceş zvîcni din şanț şi, dintr-un salt, se apucă de oblonul din spate. Sări ca o pisică peste el şi se lungi, făcîndu-se una cu podeaua.

Auzi roțile pe pod. Privi în sus. Văzu barele metalice care se ridicau deasupra sa.

După ce trecu podul, la o cotitură, în panta unui deal unde şoferul micşoră viteza, Măceş se apropie de oblonul din spate şi, aplecîndu-se acum în afară, îşi dete drumul, căzînd pe vîrfuri în mijlocul şoselei. O părăsi degrabă şi, luînd pieptiş dealul cu livezi, se îndreptă către marginea satului.

Cu toate că misiunea era destul de grea — nu ştia decît că în comună se afla postul de comandă al unui regiment inamic de antiaeriană, calibru greu — Măceş îşi simțea sufletul atît de mare, încît ar fi fost în stare să cuprindă în el tot satul şi să-l trezească la acest ceas de noapte:

„Hei, sculați-vă, oameni buni!... Fiți gata! În curînd o să vă scăpăm de hitlerişti şi de hortişti! Pregătiți hambarele să vă culegeți porumbul, fiți gata cu butiile şi jgheaburile! Uitați că a fost război!"

Continua să-şi vorbească, întocmai ca odinioară, cînd venea de la gară cale de 6 kilometri pe jos, sîmbăta, în fiecare săptămînă. Pe atunci lucra la

Cluj... „În curînd avem să eliberăm şi Clujul, gîndi. O să vadă Ferencz, horthistul, cîte parale face el. Cică ar fi vrut s-o ia pe Marika. Dar Marika i-a zis că mai bine să-l ia moartea."

Luna apăru dintre nori pentru cîteva clipe, lăsînd să i se desfăşoare în faţă satul pe care-l purtase în inimă şi-n gînduri atîţia ani. Trebuia să se grăbească.

„...Iată-ţi satul, sergent Nicolae Măceş! parcă-i spunea luna. Visai să intri în el noaptea, pe furiş? Ce trist şi ce tăcut e! Geme încă sub spaimă... Dar tu vii... te apropii ca un lunatic... Auzi? Şi cîinii te-au recunoscut... Nu te latră... Şi luna."

„Da, da, eu, luna, trebuie să mă ascund... să te ajut..."

„Ascunde-te odată şi lasă-mă-n pace", gîndi sergentul, privind-o cum se înveleşte într-o pătură neagră de nori.

Grăbi pasul.

„Ce tăinuiţi ţi-s paşii, Măceş! Cum îţi mai bate inima! Uite poarta casei tale... Nici o lumină la geam... Ce-o fi cu bătrînii?... Nu te opri pe uliţă. S-ar putea ca uliţa să aibă ochi, ca bufniţa, noaptea. Hai, deschide uşor, uşor, poarta."

Măceş străbătu curtea cu sufletul la gură. I se păru că din fundul întunericului îl pîndeşte cineva. Sufla vîntul şi canaturile uşii scîrţîiau jalnic din ţîţîni. Pe

dibuite găsi clanța. O împinse încet în jos, ca în urmă cu ani, cînd bătea ulița vara. Uşa se deschise. Cîteva clipe Măceş rămase nemişcat. Dar dacă ai lui or fi fost ridicați, ca atîția alții? N-aveau de ce să-i ridice. Prea erau mulți tineri care fugiseră din Transilvania cotropită. Şi parcă dincolo, în România lui Antonescu, nu era la fel ca şi la Horty? Ce mi-e unul, ce mi-e altul!... Numai că Antonescu se prăvălise. Mai rămăsese Horty...

Intră în tindă. La început i se păru că-i linişte şi iarăşi îl cuprinse spaima, dar în clipa următoare, de dincolo, din odaie, răzbătu pînă la el o respirație sacadată. Sforăia bătrînul. Se linişti. Era întuneric beznă. Împinse uşa ce da în odaia lor. Scîrții subțire, ca o coardă de vioară. Rămase nemişcat în prag, să vadă dacă bătrînii au auzit. Bătrîna se foi sub dună şi şopti:

— Pătrule... auzi!... Parcă e cineva la uşă.

Bătrînul se opri din sforăit şi răspunse după ce ascultă un timp:

— Şi ți-e frică? Ce să ne fure? Sărăcia? Tuşi să-şi adune un pic de curaj, după care făcu pe viteazul: Cine-i acolo, mă? E careva?

Măceş simți că se moaie. Răspunse şoptit:

— Sînt eu, Nicolae!

Mama Ana, cu sufletul la gură, se ridică în coate,

îndrăznind cu vocea-i tulburată, tremurîndă:

— Cine? Care Nicolae?

Atunci băiatul răspunse ceva mai răspicat şi mai tare:

— Eu, mamă!

Femeia sări din pat.

— Doamne, aud bine? Pătrule, ce stai, fă lumină! Auzi, băiatul nost'!

Bătrînul coborî din pat, bîjbîind cu mîna către masă, după chibrituri. Le găsi. Auzind cum deschide cutia, Nicolae şopti:

— N-aprindeți lampa! Să nu ne vadă careva!

Pe întuneric, Ana se apropie de el, mîngîindu-şi în neştire feciorul, pătrunsă de o bucurie neînchipuită, fără margini, ca şi cînd copilul ei s-ar fi întors de pe altă lume. Plîngea şi-l săruta.

— Băiatul mamei! Lasă-mă să-ți mîngîi fața!... Da, tu eşti... Ai mai slăbit... Ce ascuțiți îți sînt obrajii, bărbia...

După ce bătrînul puse țolul în fereastră, sergentul aprinse lanterna de buzunar. Sta încremenit la pieptul bătrînei, în timp ce taică-său, cu chibritul aprins, nu nimerea fitilul lămpii prin deschizătura căciulii de tablă. Reuşi într-un tîrziu, aproape cînd flacăra ajunsese să-i ardă degetele. Camera înflori deodată, la fel cum o purtase Nicolae în gînd, atîta amar de vreme.

Aceeaşi ladă încrustată cu floricele, zestrea maică-si, aceleaşi muşcate în ferestre, aceleaşi tablouri în culori țipătoare. Şi patul său mutat din tindă, aici, lîngă patul bătrînilor...

— De ce l-ați adus aici?

— Să fii mai aproape de noi... Să vorbim cu tine în nopțile fără sfîrşit, Nicolae... Să nu-ți fie frig dincolo... Dar ți-o fi foame, băiatul mamei... să-ți fac nişte ouă...

Nicolae îi mîngîie părul albit mai mult de griji decît de ani.

— Nu mi-e de mîncat, mamă. Altceva m-a adus aici. Într-un ceas trebuie să...

— Cum, pleci iar? căută bătrînul să priceapă.

— Da, tată. Am venit aici cu o treabă, cu o misiune. Dincolo, peste dealuri, sînt ai noştri.

— Le-am auzit şi noi tunurile. Am văzut şi airoplane.

— Tot ale noastre, tăicuță. Venim să vă scăpăm de urgie. Dar spuneți-mi, ce mai e pe la Marika pe-acasă?

— Nu te teme, nu s-a măritat încă.

— De cînd ai plecat îi poartă sîmbetele Ferencz al primarului. E mai mare la Cluj, cu tineretul hortist, bată-i să-i bată şi pe el şi pe Horty. Amu, de la o vreme, tăt vine prin sat şi cară tineri şi copii, de-i trimite la armată, în Ungaria, la Budapesta. Marika a fost la noi şi ast'seară. Se plînge că-i stă iar în cale

Ferencz care vrea s-o ia mintenaş în ivacuare cu el, la Budapesta. Că cică şi din Cluj şi din Oradea tăt pleacă autoritățile. Marika întreabă dacă n-avem veste de la tine... Thii, dac-ar fi ştiut ea că pici la miez de noapte, poate că...

— Aş vrea să vorbesc cu Marika.

Bătrîna duse mîna la gură.

— Amu, la ceasul ăsta? Cînd mişună hiclerii pe uliță?

— Or dormi şi ei noaptea, ce naiba, că au destul de furcă ziua cu ai noştri.

Bătrînul se încruntă, strîmbîndu-şi gura:

— Dorm pe dracu'! Îmblă ca lăcustele... Au mai năpădit ast' sară şi alții care se retrag cu tancurile.

— Au dat iama în gîştele lui Zamfir. Noi am ascuns capra în pod...

— Bine, maică. O să scăpăm de ei cît de curînd. Rogu-te, însă, du-te repede şi cheamă-l aici pe Feri-baci, ori pe Marika... E musai.

Bătrînul sări cu gura:

— La ora asta o femeie pe drum? Mă duc eu!

— Tocmai că o femeie nu bate la ochi... E mai bine aşa...

Mama plecase de un sfert de oră. În acest timp bătrînul îi povesti cum îşi duseseră traiul amar în cei patru ani.

— Dar ce-o fi cu mama? Trebuia să...

— Să nu fi dat de nemți... sau chiar de honvezi...

Se auzi scîrțiind poarta alene. Măceş se ridică în picioare, cu mîna pe automat, dar bătrînul îl linişti:

— Ele-s! Numai mumă-ta ştie-nchide aşa de uşor poarta. I-auzi paşii? Ea merge înainte... Mai mult pe vîrfuri... A din spate e Marika...

— De unde ştii?

— Păi nu-ți spusei că tătă sara îi la noi?... Ca şi copilu' nost'.

Marika rămase o clipă în prag. Ochii îi scînteiau de fericire. Slăbise. Îşi tăiase cozile. Gulerul bluzei albe era mult prea larg pentru gîtul ei.

Se schimbase din fata aceea durdulie, cu obrajii rumeni şi mereu zîmbitoare, într-o alta, liniştită.

Nicolae o apucă de mînă. Fata tremura. Începu să plîngă, neostoit, fără sughițuri.

Sergentul îi şterse ochii cu palma.

— Ce plîngi? Iată-mă! Sînt întreg, nevătămat.

— Nicolae, nu credeam că te mai văd. Te visam mereu, tot pe front, în tranşei, prin gloanțe. De trei ori te-am îngropat în vis.

— Şi iată-mă înviat, dar nu în vis, ci adevărat!

— Văd, Nicolae.

Cîteva minute îi fu de ajuns ca s-o liniştească. Apoi spuse fără ocol:

— Marika, nu-i timp de pierdut... E cineva la voi?

— Nemții!

Nicolae, crezînd că fata n-a înțeles întrebarea, precizează:

— Nu în sat, fetico, ci la voi în casă.

— Da. Nemții, spuse cu ură Marika.

— Cum? De cînd?

Sergentul crezu că mesajul a fost prost descifrat de către cifrator... Răchişani, e clar... Atunci o fi alt Pall?!

— De astă-seară, la noi în curte, au venit nişte tanchişti nemți. Sînt frînți de oboseală. Unii chiar răniți! Dorm tun.

Sergentului îi veni sufletul la loc. Acum era acum. Ce-o să răspundă?

— Dar altcineva?

Marika pricepu întrebarea. Făcu legătura între sosirea lui Nicolae, aşa, pe nepusă masa, şi pilot.

— A fost...

— Cum a fost? A plecat?

— Da... a plecat.

— Dumnezeule, unde a plecat?

— A plecat dintre cei vii. A murit acum un ceas. A pierdut tot sîngele... Am stat tot timpul la căpătîiul lui...

— A murit!...

Sergentul o prinse de umeri, strîngînd-o atît de

tare, fără să-şi dea seama, încît fata scînci.

— Şi caseta? Unde-i caseta?

— În mîini, pe pieptul lui... E în beciul unde l-am ascuns, cînd l-a adus tata cu carul...

— Şi de ce n-ai adus-o?

Marika rămase cu gura căscată.

— N-am ştiut. Nu mi-a spus nimeni. Îți trebuie?

Dacă-i trebuie? Auzi vorbă! Sergentul vorbeşte înfrigurat, repezit, ca o mitralieră, nici el nu mai ştie ce spune.

Îi trebuie imediat caseta. Fără acest document, artileria, aviația vor bombarda la fel ca şi ieri, ca alaltăieri, neştiind noile obiective. Mai ales instalațiile radar.

— Înțeleg... nu-i nevoie să-mi spui de două ori, de la cap la coadă. Îți trebuie caseta!

— Atunci fugi, Marika! Sub nucul nostru din vie m-aşteaptă un camarad.

Marika roşeşte.

— N-ai uitat nucul?

— Nu. Şi nici pe tine. Dar aleargă... Te aştept în fundul curții. De-acolo ies mai departe la nuc.

— Bine, alerg. N-ai vrea să mă iei cu tine?

— Unde?

— Dincolo, la ai noştri. Ferencz mă amenință că mă duce arestată la Budapesta, dacă nu vreau să-l urmez

de bunăvoie.

— E periculos, Marika. Şi-apoi o fată pe front nu-i de şagă. Ai răbdare o zi, două, şi vă scăpăm de robie.

— Stai în curte. Nu ieşi în uliță.

— S-a făcut!

Nu trecură zece minute şi Marika ajunse acasă. Îi spuse lui taică-său ce-i cu Nicolae.

Lui Francisc Pall îi plăcu gîndul că are un asemenea viitor ginere! Se bucură mai ales de faptul că nu-şi pusese pielea în saramură de florile mărului. Cu toate că aviatorul murise, caseta lui era de-o mare importanță, de vreme ce l-au trimis după ea pe Nicolae. Auzi, bată-l să-l bată de băiat! Ce curaj pe el! Să treacă linia frontului pe sub nasul duşmanului!

Marikăi nu-i spuse nimic din toate aceste gînduri. Îi dădu caseta, murmurînd cu totul altceva:

— Bolînd îi şi băiatul lui Pătru... Dar ce facem cu ofițerul? Cum îl îngropăm cu fiarele astea în curte?

— Lasă pînă vin ai noştri.

— Om vedea. Cînd ieşi, vezi să nu te simtă ăştia de pe prispă. Le-am dat un ciubăr de vin fiert şi s-au îmbătat.

— Dorm tun. Sînt morți de oboseală. Au fugit destul azi. I-au luat ai noştri din spate. Ies pe uliță prin fund, să nu mă simtă santinela din fața porții.

— Fii cu grijă, fata tatii! Pune caseta sub bundă.

Cînd Marika ieşi pe uliță, rămase ca trăsnită. În fața ei se afla fiul primarului, Ferencz. Apăruse de după un gard şi-o lumina cu o lanternă. Nu era însoțit de nimeni. Vorbi şi el încet, ca să nu fie auzit de cei care dormeau prin curte, lîngă tancuri:

— Hei, tu, Marika!

Cu toată sperietura, fata reuşi să-l înfrunte:

— Da... domnule Ferencz! Ce doriți?

— Unde fugi la miez de noapte? Doar era vorba să plecăm mîine, amîndoi, spre Budapesta...

Trebuia să găsească cu orice preț o scăpare. N-avea timp de pierdut. Şi nici să stea cu slugoiul lui Horty...

— Ia, mă duc la doftoroaie, la moaşă... Îi e rău tatii... îl junghie la inimă...

Ferencz chicoti, arătîndu-şi dinții mari, ca de cal.

— Tatii, ori lui Nicolae al lui Măceş?

Un ghimpe o înțepă adînc în inimă... Dintr-o străfulgerare înțelesese că Ferencz ştie ceva. Îşi muşcă limba pînă la sînge, ca să nu țipe. Răspunse mirată:

— Ce-ți veni cu Nicolae? Lasă-mă să alerg după moaşă... Îți arde de glume!...

Ferencz o întrerupse tăios:

— De-ajuns cu gluma! Degeaba vrei să alergi. Nu mai ai la cine. L-am dat pe mîna comandaturii germane. Spionul! Ce crezi că nu te-am văzut cînd ai

ieşit cu el din casă? L-a ridicat patrula fără să se aştepte măcar.

Fata simți că-i tremură genunchii şi-o cuprinde amețeala. Reuşi totuşi să se adune:

— Ticălosule!

Vru să treacă înainte, dar Ferencz o apucă de braț.

— Te-am scos din cauză. N-am spus nimic despre tine, ca să-ți dovedesc că-mi eşti dragă.

— Ticălosule! mai spuse fata întretăiat, cu noduri de durere în gît.

Smucindu-se, reuşi să-i scape din mîini, alergînd nebună pe uliță şi strîngînd sub bundă caseta. Ce să mai caute pe la casa lui Nicolae? Nicolae era acum în mîna duşmanului.

Camaradul lui îl aştepta la nucul lor din vie. Acolo trebuia predată caseta. Dar Nicolae, ce se va alege cu Nicolae?

*

Pe jumătate leşinat, fără să se poată mişca, cu mîinile legate la spate, zăcea pe duşumeaua unde fusese azvîrlit de către ofițerul hitlerist. Desluşi ca prin ceață o masă, o lampă, cîteva dulapuri, un telefon, iar pe perete două tablouri: Hitler şi Horty... Patrula hitleristă îl dezarmase, lovindu-l cu patul armei în

cap, peste umeri, apoi îi legase mîinile la spate. Îl ridicase pe sus şi îl adusese aici.

Recunoscuse în pragul primăriei pe vechiul său rival, pe Ferencz, băiatul primarului, care rîdea batjocoritor, lăsînd să i se vadă, printre buzele groase, dinții de un galben murdar.

Ferencz îl luase prin surprindere tocmai cînd Măceş ieşise s-o ducă pe Marika pînă la poartă, s-o aştepte în fundul curții. Da, aici greşise. Nu trebuia să plece o dată cu ea. Trebuia să fi stins lumina şi să fi ieşit pe tăcute în fundul grădinii.

Acum, în fața morții, îi venea să urle. Nu de frică, ci de ciudă că nu putea executa misiunea. Îşi aminti cu îngrijorare că este încă aşteptat de cei care-l trimiseseră, care avuseseră încredere în el, în sergentul Măceş Nicolae.

În sufletul său se cuibărise o mare tristețe. Tristețea neputinței dinaintea morții, cînd ştii că treci linia vieții şi — fără să mai poți socoti — te duci undeva, în necunoscut.

Îi veni să zîmbească, dar obrazul vînăt şi umflat nu vru să se destindă, durerea săgetîndu-l pînă în moalele capului.

Gemu şi respiră greu. Auzi, dincolo de uşă, în camera de alături, vorbe neînțelese, răguşite, răstite. Pricepu că erau cîțiva hitlerişti care strigau unul la

altul, ca nişte cîini în faţa prăzii.

Deodată însă desluşi glasul tatălui său, glasul acela blînd, moale, de om necăjit, care îngîna printre suspine:

— Nu-i vinovat, dom'le ofiţer!... O vin't acasă... S-o fi săturat şi el prin străini. O ajuns cu frontu' pe lîngă casă şi l-o fi mînat dorul... Că de patru ani nu l-am mai văzut, de cînd s-a pus graniţa între noi şi ceilalţi români... Aveţi milă măcar de el! Omorîţi-mă pe mine în locul lui!...

Vorbele bătrînului fură curmate de izbitura unei palme ce răbufni înfundat. Urmă un icnet înecat de o tuse răguşită.

— Dă-l dracului de boşorog, avem tot timpul să-i tragem un glonţ în ceafă!

Cel care vorbise acum era chiar primarul Ferencz. Măceş l-ar fi recunoscut dintr-o sută. Avea un glas piţigăiat.

În camera de alături, glasul primarului fu întrerupt de un altul.

— Nein! Nein! se amestecă un neamţ, pe limba lui, apoi începu să turuie ca o mitralieră.

Băiatul primarului, „Ferenczică", cum îi ziceau cei de un leat cu el, traducea:

— Herr hauptman[1] nu-i de acord să-l împuşcăm

[1] Domnul căpitan.

acum. Zice că mai întîi trebuie făcută confruntarea între tată şi fiu. Poate că aşa aflăm mai multe de la fiu-său... Cum o fi intrat în sat, fără să-l simtă cei din linia întîia? Că doar sînt atîția kilometri pînă la linia frontului.

Sergentul Măceş tresări. Cu toată fierbințeala ce-l cuprinsese, îşi dădea seama de ceea ce se petrecea în jur. Numai caseta fotografică a aviatorului să nu fi ajuns în mîna lor.

Îşi încordă şi mai mult auzul. Cu toate că îi vîjîia îngrozitor capul, reuşi să desluşească ce se vorbea în camera cealaltă, unde se afla taică-său.

— Şi, totuşi, domnule Ferencz, nu bănuiți de ce a venit spionul? Ce l-a făcut să rişte? Nu cumva e în legătură cu aviatorul doborît ieri? Asta vrea să afle de la tumneafoastră domnul căpitan german.

— Am să-mi dau osteneala să aflu de la prizonier. Şi asta cît mai repede. Am eu o socoteală veche cu spionul ăsta.

— Ştim, ştim, tracuța de el nu frea să fie tracuța tumneafoastră. Foarte bine, herr Ferencz.

Măceş auzi totul. Va să zică, fiul primarului nu ştia încă nimic. Nu ştia, sau nu vrea să spună că Marika e în legătură cu el?

Atunci unde-i Marika? A reuşit să fugă cu caseta pînă la caporalul Bogdan, la marginea viilor?

Simți, că-şi pierde cunoştința, că se sufocă... că se prăbuşeşte într-un gol imens şi că-i vine să strige după ajutor. Dar, ca o sabie de foc, bezna fu străluminată de un gînd: „Taci, nu striga! Taci! Poate că mai e o scăpare".

Apoi leşină din nou, respirînd întretăiat, ca un narcotizat pe masa de operație.

*

Sleiți de puteri, Bogdan şi Marika făceau acum cale întoarsă, fără Măceş. Mergeau aproape de un ceas, printr-o pădure de fagi, orbecăind prin noapte, avînd ca punct de reper doar Steaua Polară.

Mergeau în sens contrar ei, adică spre sud, fiecare gîndind cu amărăciune la Măceş.

Acolo, sub nuc, cînd Bogdan a aflat din gura fetei ce i se întîmplase sergentului, pentru un moment a vrut să acționeze de unul singur. Să se ducă la primărie să-i secere cu automatul pe cei care-l arestaseră pe Măceş, să-l scoată de acolo, să pună mîna pe o maşină şi să răzbească peste pod, înapoi, către ai lor. Dar analizînd mai „la rece" situația, şi-a dat seama că se duce direct la moarte. Nu-i era de el, cît mai ales de casetă. Ordinul era clar. Chiar în noaptea aceea trebuia să fie predată la Cartierul

diviziei. Ce-o să zică generalul cînd o afla că Măceş a căzut în mîna duşmanului?

Parcă o să-l audă pe căpitanul Lascu: „Cum de-ai îndrăznit, caporal, să-l laşi pe sergent singur, prizonier?" „Mi-aş fi dat viaţa pentru el, domnule căpitan, dacă n-ar fi fost ordinul să aducem caseta". Ieşiră din pădure. Rămaseră pironiţi locului. În faţa lor era un lac mare.

Marika oftă îndelung.

— Mi se pare că e crescătoria de peşte de la Făget. Pe malul celălalt e o cabană. De-aici aduceau nemţii peşte la popotă, în sat.

Bogdan îşi aminti harta din baraca căpitanului Lascu. De la Făget şi pînă la linia frontului mai erau vreo 3 kilometri.

Se apropiară prin desişul trestiilor de marginea lacului. Cîteva păsări de baltă, speriate, îşi luară zborul.

Un reflector ţîşni în noapte, tăind întunericul cu un cuţit de lumină orbitor de albă şi, în aceeaşi clipă, cîteva rafale răsunară peste apă.

Se auzi un rîs gutural.

— Gut, Hans, erste classe![1]

Nu departe de ei, răsări o barcă vîslită de două umbre. Înainta către două puncte ce pluteau pe luciul

[1] Bine, Hans, clasa întîia!

apei luminată de reflector.

O voce gravă răsună dintr-o altă parte a lacului. Imediat reflectorul se stinse. Bogdan şopti către Marika:

— Să ştii că ăla de-a strigat e şeful lor. Îi ceartă c-au tras în rațe şi că au aprins reflectorul. Poate că rațele astea or să ne ajute şi pe noi. Ne-a mai ajutat un iepure...

— Cum?

— Ai să vezi! Ştii să înoți?

— Ce vrei să faci?

— Să trecem lacul. N-avem timp să-l ocolim. Orice întîrziere e fatală pentru Măceş.

— Imposibil s-ajungem înot. Aproape doi kilometri şi apa e rece. Gîndeşte-te că sîntem în octombrie...

— Cine ți-a spus că înot?

— Atunci cum?

— Cu barca acestor viteji vînători de rațe sălbatice.

Marika de-abia acum descoperi ce fel de om e prietenul lui Măceş. Îl privi admirativ, dar gîndindu-se la riscul traversării o luă cu frig.

— Şi dacă ne descoperă şi trag în barcă?

— Am prevăzut şi varianta asta.

Ieşiră din stufăriş chiar în locul de unde plecaseră cei doi hitlerişti cu barca. Lăsaseră pe mal ranițele şi-acum se întorceau cu prada ca s-o prepare la focul ce

mocnea într-un şanț.

Bogdan o lăsă pe Marika ascunsă într-o groapă individuală, iar el se tîrî ca un şarpe, pînă lîngă foc. Luna apusese demult, dar licărul stelelor tremura în adîncul lacului.

Barca făcu un rondou şi veni cu prova în viteză, cele două umbre vîslind puternic, drept în mal.

Bogdan se tîrî încă puțin pînă ajunse lîngă barcă. În timp ce primul fascist sări pe pămînt cu cele două rațe vînate, cel de al doilea, încă în barcă, ridica ramele din apă.

Marika nu văzu decît cum primul fascist se lungi la pămînt lîngă Bogdan. Se înfiora însă cînd auzi un horcăit.

Cel de al doilea se opri o clipă, descumpănit.

— Hans, vas ist das?[1]

Sări şi el, dar se poticni în acelaşi loc ca şi primul. Auzind horcăitul, Marika nu se mai înfioră. Ieşi din groapă apropiindu-se de-a buşilea de caporal.

— De ce-ai venit? Nu e pentru o fată, asta...

Fetei îi veni amețeală. Într-adevăr, nu era pentru ea aşa ceva. Îl văzu pe Bogdan cum şterge lama unui cuțit plin de sînge.

Bogdan spuse:

— ... Ajută-mi să-i trag în apă.

---

[1] Hans, ce este? (în limba germană).

După ce făcură treaba, Bogdan tăie cîteva trestii cu cuțitul. Marika se miră.

— La ce-ți trebuie?

— La prins peşti, nu zici că e crescătorie?

Luară automatele fasciştilor, urcară în barcă şi vîsliră către malul celălalt. Trecuseră de jumătatea lacului cînd auziră glasuri de pe malul de unde plecaseră.

Reflectorul țîşni şi cînd prinse barca în lumina-i orbitoare, cîteva rafale făcură să le țiuie gloanțele pe la urechi.

Marika îngînă:

— Ne-au descoperit!

— Ce mare filozofie!... Ține caseta bine sub bundă. Ia o trestie în gură, ca să poți respira, şi dă-ți drumul peste barcă, în apă...

Cînd a doua serie de rafale ciuruiau barca, cei doi înaintau pe sub apă respirînd prin trestii. Apa nu era adîncă. De-abia le trecea de cap. Merseră aşa cam un sfert de ceas, dar li se păru o veşnicie.

Ieşiră la mal. O luară la fugă să se încălzească. Intrară într-un lan de porumb încă necules. Merseră prin el, intrară iar într-o pădure şi văzură undeva, în stînga, înălțîndu-se cîteva rachete multicolore. Acolo erau ai lor.

Marika se opri în loc, clănțănind. Tremura ca varga.

Bogdan îi scoase bunda. Rochia i se lipise udă de corp. Era gheață. O luă în brațe încălzind-o cu propriu-i corp.

— Mi-e necaz că nu dau de-un neamț, să-ți fac cadou un rînd de haine uscate.

— Nu-mi trebuie... Hai, mai repede! Să ştii că dacă-l salvăm pe Nicolae, te pun în capul mesei la nuntă, ca frate de mînă al miresei.

— Ce să zic, chelului ce-i mai lipseşte acum?!

Cînd ieşiră la marginea pădurii, căzură într-o ambuscadă. Se auziră paşi apropiindu-se.

— Păcat! oftă Bogdan. S-a dus dracului nunta! Căzurăm prizonieri. Aruncă caseta, repede, pînă n-o zăresc fasciştii.

Marika leşină. Bogdan întinse automatul cu gînd să-şi dea cît mai scump pielea.

Se auzi vocea unuia:

— Predați-vă! Mîinile sus!

Caporalului îi veni aşa ca o beție şi chiui:

— Mă predau, suflete, dar du-mă repede la căpitanul Lascu! Altfel fac moarte de om!

*

Zorile încă nu alungaseră noaptea, cînd căpitanul Lascu sosi la Divizie însoțit de Marika şi de caporalul

Bogdan. Fata era albă ca varul. La întrebările generalului răspundea doar atît: „Mai repede, domnule general! Mai repede, fraților, mai repede, să nu-l omoare pe Nicolae!"

Caporalul dădu toate informațiile, în timp ce la ambulanța diviziei Marikăi i se administrau medicamente pentru a alunga din ea răceala. Doctorul se minună cum de a putut rezista fata atîta drum şi, mai ales, cum de nu s-a ales cu o „galopantă", după ce a trecut prin apă şi a mers cu hainele ude prin frigul nopții.

Plăcile fotografice din casetă fuseseră developate şi acum noile obiective erau trecute pe hărțile statelor majore ale regimentelor din eşalonul întîi.

Aviația primise misiunea ca o dată cu zorile să lovească în plin instalațiile radar descoperite în careul hărții B — Y 231, iar regimentul de tancuri să rupă apărarea inamicului şi, cu desant pe tancuri, să elibereze satul Răchişani în timp ce o grupă specială, comandată de căpitanul Lascu, va primi o misiune cu totul aparte.

Caporalul Bogdan fusese trimis cu o sanitară la ambulanță, dar maşina ajunsese goală la destinație.

Căpitanul Lascu se pomenise cu el tocmai cînd urca pe tanc cu echipa sa de şoc.

Peste zgomotul asurzitor al motoarelor, ofițerul auzi

totuşi glasul caporalului:

— Merg şi eu, dom'căpitan! Doar sergentul Măceş mi-e ca şi frate... Sînt invitat din oficiu la nuntă...

*

Măceş se trezi a doua oară din leşin. Văzu totul ca prin ceaţă: un dulap mare, prins cu un lacăt vechi, ruginit, şi un fier lung aşezat în diagonală peste uşă. Îi veni să zîmbească amar, amintindu-şi cum din dulapul acesta a scos notarul, cu ani în urmă, un registru, atunci cînd i-a cerut Măceş un certificat de naştere.

Tot acolo se afla şi registrul morţilor. Acum, acolo vor să-l treacă. Ce e şi viaţa!... Treci dintr-un registru într-altul, în acelaşi dulap. Te muţi de la vii la morţi, fără să te întrebe careva dacă vrei, fără să ştie nimeni ce-ai pe suflet şi ce-ai dori.

Uite, el ar vrea acum să aibă o grenadă, să-i scoată cuiul, să se tîrască pînă în camera cealaltă, unde sînt fasciştii, şi dintr-o singură aruncare să-i facă praf. Dar n-are! Au în schimb bestiile astea nişte mijloace de tortură, că se temea să nu le spună tot ce vor.

Iată, iar au intrat la el hauptmanul, Ferencz şi tălmaciul. Oare de cînd îl chinuiau? Trăia între vis şi viaţă. Leşinase, apoi îl treziseră, udîndu-l cu apă rece.

Nici nu mai putea răspunde. Limba i se umflase cît un burete.

Ferencz turba de furie, văzînd că prizonierul nu mai poate vorbi. Îi întinse, pentru a nu ştiu cîta oară, hîrtia pe care să scrie.

Sergentul nu schiță nici un gest. Ştia că-l vor împuşca. Numai caseta să fi ajuns!

Nesiguranța asta îl chinuia mai mult decît tortura.

După ce l-au trezit din nou din leşin, l-au adus şi pe bătrîn, crezînd că sergentul o să cedeze, văzîndu-şi tatăl acolo, bătut şi el, plin de sînge, cu hainele rupte. Dar, în loc să-l cîştige pe băiat, îl îndîrjiră şi pe bătrîn. De la atitudinea aceea de umilință, în care cerea să fie el pedepsit în locul fiului, Pătru Măceş devenise dîrz, acuzator. Poate mîndria de a nu fi mai prejos decît propriul său copil îl făcuse astfel.

La cea de a patra trezire din leşin, sergentul simțise o usturime de neînchipuit în tălpi. Îl arseseră cu vergi înroşite în foc. Apoi însuşi hauptmanul îi smulsese unghiile de la mîna stîngă „cerîndu-şi scuze" că nu i le poate smulge încă pe cele de la dreapta, întrucît era sigur că, pînă la urmă, sergentul va scrie din ce unitate vine, cu ce scop şi prin ce loc a reuşit să treacă linia frontului.

Legat de scaun simțea, pe măsură ce-i smulgeau unghiile, o durere neînchipuită, groaznică, răzbătîndu-

i cu mii de ace prin toți nervii, din vîrful degetelor şi pînă în fundul ochilor. Gemea înfundat, cu convulsii, pînă cînd simți că leşină.

Hauptmanul se răsti la tălmaci. Acesta la Ferencz:

— Imbecilule! Uite că nu vorbeşte!

Rînjind, Ferencz se apropie de Măceş:

— Mă, de ce te încăpățînezi? Marika a mărturisit tot... Doar e unguroaică de-a noastră...

Translatorul ținu şi el să precizeze:

— Auzi? Tracuța la tine a spus tot!

Pentru un moment Măceş stătu la îndoială. Dac-au chinuit-o?... Dar alungă astfel de gînduri. Marika venise la el, în miez de noapte, să-l ajute... Marika nu poate trăda. Cine iubeşte, nu poate trăda. Nu-l îngrijise ea pînă-n clipele morții pe locotenentul aviator Jurcă? Asta nu e dragoste față de oamenii buni? Cu riscul vieții l-a îngrijit! Vru să le zvîrle în față cît sînt de mincinoşi, dar nu mai putu scoate decît sunete neînțelese.

Atunci puse mîna teafără pe creion şi scrise cu litere mari, de tipar: MINȚI, PORCULE!

Ferencz îl pălmui. Hauptmanul însă rîse cînd îi traduse tălmaciul. Măceş continua să scrie, la fel de mare, un alt rînd, tot cu litere de tipar, dedesubtul celui adresat hortistului: O SĂ VĂ IA DRACUL PE TOȚI!

Hauptmanului îi îngheță rîsul. Începu să răcnească şi o avalanşă de pumni şi lovituri de cravaşă se abătu asupra sergentului...

Deodată, o împuşcătură răsună în cameră. Lampa din tavan se bălăbăni ca o pendulă obosită, gata să-şi dea duhul. Măceş crezu că, în sfîrşit, a scăpat de toate chinurile. Îi păru rău că n-a putut afla dacă a ajuns la destinație caseta. Îi păru rău şi de Marika, şi de părinți, şi de Bogdan, şi de căpitanul Lascu, şi mai ales de Jurcă şi Tudor...

Dar cel mai rău îi părea că moare fără să fi făcut cine ştie ce lucru mare în viață.

Auzi o nouă împuşcătură, apoi o rafală sparse geamul. Lampa se făcu țăndări. Simți că se înăbuşă sub povara lui Ferencz, care căzuse peste el.

În pragul uşii apăruse Bogdan, cu automatul întins. Cei trei călăi zăceau alături ciuruiți de rafalele automatelor.

Sergentul îşi pierdu cunoştința. Prin sat vuiau motoarele tancurilor româneşti. Măceş parcă plutea undeva, printre stele. Cineva îi tăiase legăturile de la picioare.

Cînd se trezi, peste cîteva ceasuri, la ambulanță, închise speriat ochii. Ce căutau ceilalți acolo? Îi deschise din nou. Simți o împunsătură sub bandajul

ochiului stîng. Deci trăia.

Doctorul spuse:

— E salvat!...

Măceş îi privi roată pe toţi. Erau acolo, în jurul lui: Lascu, Bogdan, Marika...

Bogdan şopti:

— Dom' sergent, stai liniştit.

Măceş murmură:

— Dar caseta?

— Caseta a ajuns unde trebuia... Stai liniştit...

Pe un ochi de geam soarele intra şi el în cameră, luminînd feţele oamenilor.

VOR APARE ÎN
CLUBUL
TEMERARILOR

I. M. ŞTEFAN

MISIUNE SPECIALĂ

MISIUNE SPECIALĂ

MISIUNE SPECIALĂ

MISIUNE SPECIALĂ

MISIUNE SPECIALĂ

MISIUNE SPECIALĂ

EDITURA TINERETULUI

MIRCEA ŞERBĂNESCU

AVENTURĂ ÎN LUMEA ALBASTRĂ

AVENTURĂ
ÎN LUMEA ALBASTRĂ

AVENTURĂ
ÎN LUMEA ALBASTRĂ

AVENTURĂ
ÎN LUMEA ALBASTRĂ

AVENTURĂ
ÎN LUMEA ALBASTRĂ

EDITURA TINERETULUI

AUREL LECCA şi ANDI LECCA

VÎNĂTORII DE CAPETE

VÎNĂTORII DE CAPETE

VÎNĂTORII DE CAPETE

VÎNĂTORII DE CAPETE

VÎNĂTORII DE CAPETE

VÎNĂTORII DE CAPETE

EDITURA TINERETULUI

Redactor responsabil: TUDOR POPESCU
Tehnoredactor: GABRIELA TĂNASE

Dat la cules 18.08.1966. Bun de tipar 26.11.1966. Apărut 1966. Comanda nr. 7509. Tiraj 80.140. Hîrtie ziar sul de 50 g/m^2. Format 700×1000/32. Coli editoriale 1,95. Coli de tipar 2. A.T. 3537. C.Z. pentru bibliotecile mici 8 R–93

Tiparul executat sub comanda nr. 60.548 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București - Republica Socialistă România

Lei 1,50
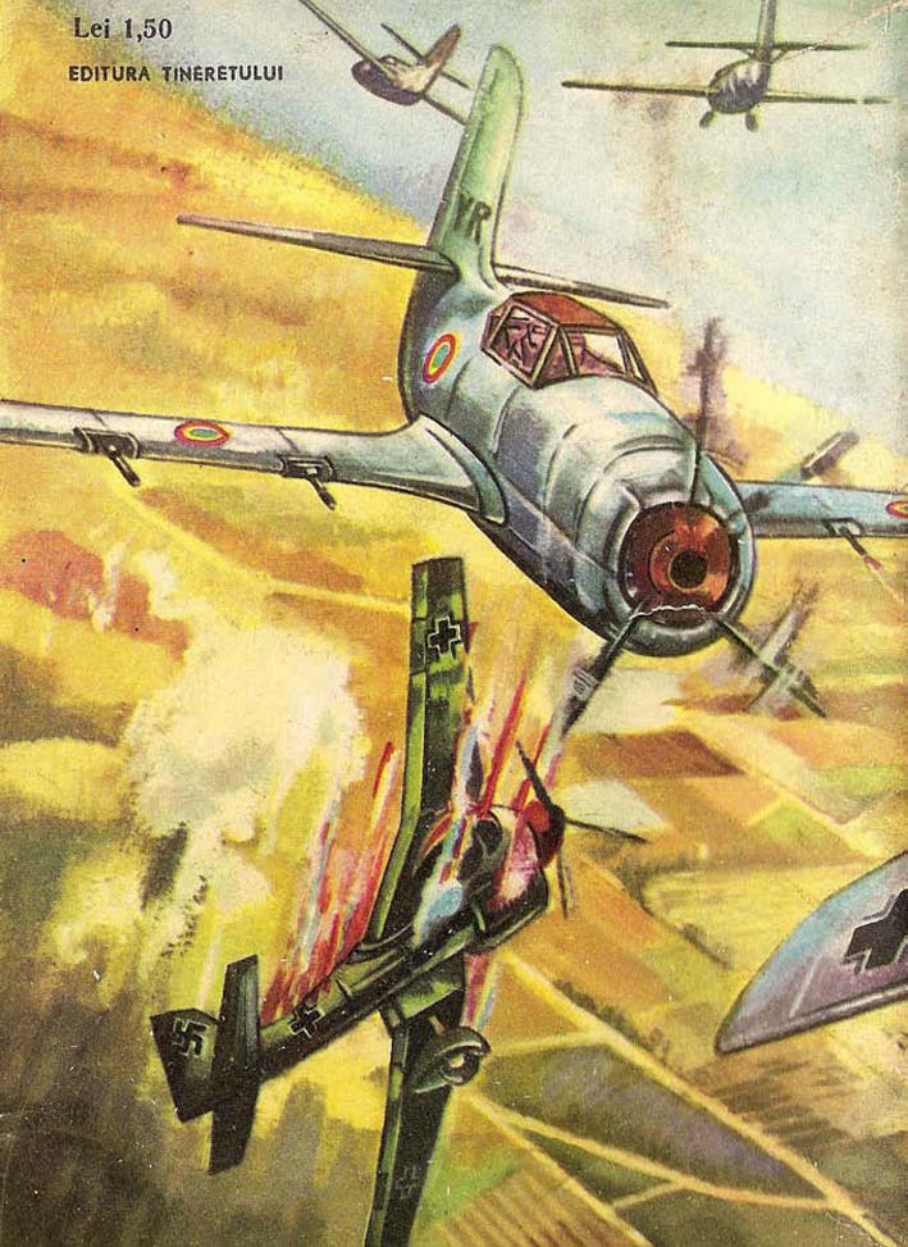
EDITURA TINERETULUI